

Poremećaj spektra autizma

Sažeti prikaz

Autism Spectrum Disorder Fact Sheet
(Bosnian)

Šta je to poremećaj spektra autizma?

Poremećaj spektra autizma (engl. ASD) je razvojni invaliditet uzrokovan promjenama na mozgu. Poremećaj spektra autizma je razvojni invaliditet uzrokovan promjenama na mozgu.

Naučnici ne znaju šta tačno uzrokuje te promjene za većinu ljudi sa ASD-om. Ipak, kod nekih ljudi sa ASD-om uzrok promjena je poznat, kao npr. genetske predispozicije. Mnogo je uzroka ASD-a, među kojima većina nisu još uvijek poznati.

Obično nije izgled taj koji ljude koji imaju ASD izdvaja od drugih ljudi nego oni mogu komunicirati, djelovati, ponašati se, ili učiti na način da ih to izdvaja od većine ljudi. Sposobnosti ljudi sa ASD-om da uče, misle i rješavaju probleme može ići od onih nadarenih do onih sa poteškoćama. Neki od ljudi sa ASD-om trebaju mnogo pomoći u svom svakodnevnom životu; drugi trebaju manje.

Diagnosticiranje ASD-a uključuje više uslova koji su se nekad diagnosticirali odvojeno: poremećaj autizma, pervazivni razvojni poremećaj koji nije drugačije naveden (PDD-NOS), i Aspergerov sindrom. Danas se svi

ovi uslovi zajedno zovu poremećaj spektra autizma.

Koju su znakovi ASD-a? Ljudi sa ASD-om često imaju problema sa društvenim, emocionalnim i komunikacijskim sposobnostima. Može im se desiti da ponavljaju neku vrstu ponašanja i ne žele promjenu u svojim svakodnevnim aktivnostima. Mnogi ljudi sa ASD-om imaju različite načine učenja, fokusiranja ili reagiranja na stvari. Znakovi ASD-a počinju u ranom djetinjstvu i traju tokom čitavog života te osobe.

Djeca ili odrasli sa ASD-om ponekad:

- ⊙ ne pokazuju na predmete da pokažu zanimanje (npr. ne pokazuju na avion koji leti iznad)
- ⊙ ne gledaju u predmete kada ih pokazuje druga osoba
- ⊙ imaju probleme sa komunikacijom sa drugima ili uopće nemaju interesa za druge ljude
- ⊙ izbjegavaju kontakt očima i žele biti sami

- Ⓢ *teško razumijevaju osjećaje drugih ljudi ili teško razgovaraju o svojim vlastitim osjećajima*
- Ⓢ *ne žele da ih se drži u naručju ili grli ili čine oni vas zagrliti ali samo kada oni to žele*
- Ⓢ *ne obraćaju pažnju kada im se ljudi obraćaju, ali reagiraju na druge zvukove*
- Ⓢ *pokazuju veliko interesovanje za druge ljude, ali ne znaju kako da pričaju, kako da se igraju ili kako da im se obraćaju*
- Ⓢ *ponavljaju ili prave odjek riječi ili rečenica koje su im rečene, ili ponavljaju riječi ili rečenice umjesto normalnog jezika*
- Ⓢ *teško izražavaju osjećaje koristeći i normalne riječi i ili pokrete*
- Ⓢ *ne igraju igre "pretvaranja" (npr. ne igraju se tako da se pretvaraju da "hrane" lutku)*
- Ⓢ *stalno ponavljaju iste radnje*
- Ⓢ *teško se prilagođavaju kada se rutina promijeni*
- Ⓢ *imaju neobične reakcije na miris, ukus, izgled, osjećaj ili zvuk stvari*
- Ⓢ *gube sposobnosti koje su nekad imali (npr. prestanu koristiti riječi i koje su*

nekad koristili)

Šta da uradim ako mislim da moje dijete ima ASD?

Razgovarajte sa djetetovim ljekarom ili medicinskom sestrom. Ako Vi ili Vaš ljekar mislite da bi mogao postojati problem, zatražite uputnicu za razvojnog pedijatra ili drugog specijalistu. U isto vrijeme, kontaktirajte neku grupu ili agenciju specijaliziranu za intervencije u dječjoj ranoj dobi (za djecu mlađu od 3 godine), ili neku lokalnu školu (za djecu od 3 i više godina), čak i ako vaše dijete ne pohađa tu školu. Ako želite razgovarati sa nekim iz vašeg područja, kontaktirajte Nacionalni informativni centar za djecu i mlade sa invaliditetom, tako što ćete se prijaviti na stranici www.nichcy.org. Pored toga Centri za kontrolu bolesti i prevenciju imaju linkove na svojoj web stranici o poremećaju spektra autizma, kako bi informisali porodice (<http://www.cdc.gov/ncbddd/autism/links.html>).

Nemojte čekati! Što ranije reagirate, to bolje!

www.cdc.gov/actearly

| 1-800-CDC-INFO

**Naučite Reagirajte na vrijeme
Znakove znakona vrijeme.**